

Євген Перепадя,
студент 4 курсу
гуманітарно-економічного факультету
Наук. керівник: С.А. Жваненко,
ст. викладач (БДПУ)

МОДЕЛЮВАННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ НАФТИ

Актуальність дослідження. Економічне зростання потребує великої кількості енергоносіїв, і нафта серед них займає провідну роль. Сучасна нафтова галузь так чи інакше впливає на всі країни світу без винятку, добробут багатьох із них залежить саме від «чорного золота». Цей ресурс має велике значення в житті кожної людини, його вплив важко не переоцінити. Тому, дослідження цієї галузі, вивчення поведінки і побудова прогнозних моделей є важливим питанням у розумінні економічного розвитку країн і народів.

Ступінь дослідження проблеми. Вагомий внесок у розвиток моделювання та прогнозування цінової політики зробили вітчизняні та зарубіжні автори, серед яких: Р. Бекон, С. Боренштейн, О.Б. Брагинський, І.А. Віременко, Л.Ю. Гальчинський, Д. Гамільтон, Р. Гілберт, О.І. Дікарев, А. Камерон, Г.Л. Рябцев та ін.

Методи дослідження. Основними методами моделювання та аналізу є статистичний, графічний та табличний методи.

Сутність дослідження. Сировинний ринок має довгу і багату історію, тому необхідно розібратися, що впливає на ціноутворення нафти та енергоносіїв, і чому це так важливо. Отже, існує чотири загальноприйняті етапи розвитку цієї галузі:

1) Система цін в 40-і роки, коли ціна визначалася за принципом витрати плюс прибуток – «cost+», тобто ціна на нафту визначалася лише з витрат виробництва;

2) Система цін яка сформувалася в 50-60-і роки і проіснувала до початку 70-х років. Вона була схожа з попередньою системою, але ціни тоді визначалися не по одному виду нафти, а через «кошик нафт» за таким же принципом;

3) Система офіційних відпускних цін за принципом «netback». Вона існувала з 1973 по 1986 рік. Їй було характерне виключення витрат на переробку та транспортування нафти до НПЗ (нафтопереробний завод), витрати на страхування, а також інші витрати, пов'язані зі стадіями транспортування і переробки;

4) Система біржових цін (з 1986 року до теперішнього часу). Нафтопродукти почали продавати на різних біржах, а саме Нью-Йоркській, Лондонській, Сінгапурській. Аналіз цього періоду вказує на те, що світові ціни на нафту в цей період відірвалися від фундаментальних економічних основ, що визначають її вартість [1, с. 26-27]. І на відміну від системи «cost+», яка була характерна у 40-і роки, на політку ціноутворення нафти впливають багато факторів, які змушують ціну постійно коливатися, то у бік збільшення, то навпаки, зменшення.

Частина факторів, що впливають на ціну нафти, такі як темпи зростання ВВП, оцінка запасів, обсяги зберігання, наслідки дій урядів в сфері нафтогазового бізнесу піддаються прогнозуванню. А інша частина факторів, що впливають на нафтові ціни, прогнозуванню не піддаються, або піддаються заледве, в залежності від конкретного прогнозованого явища. Це наприклад, великі техногенні та природні катастрофи, кардинальні політичні зміни і військові конфлікти, незворотні кліматичні зрушення і аномальні екологічні зміни, спекуляції на біржах, частково це і наукові відкриття та технологічні розробки, погодній умови – тепла або холодна зима тощо [2, с. 215].

Для прогнозування сучасної цінової політики та побудови моделей поведінки цін на нафту, важливо брати до уваги кожен з вищезазначених факторів. Без їх досконалого розуміння, прогноз не може бути достовірним, а відтак, він взагалі буде непотрібним.

Основні висновки. Отже, вивчаючи політику ціноутворення на сировинному ринку, важливо визначити вагомі фактори впливу на нього, дати їм оцінку, вивчити взаємозв'язок і т.п., і від проаналізованих даних вже будувати прогнози на найближче і віддалене майбутнє. Суть полягає в тому, що не можна викинути один з факторів або взагалі проігнорувати його. В аналітиці, прогнозуванні це не припустимо і навіть шкідливо.

Слід розуміти, що факторів може бути багато і кожен з них впливає на інші. Крім того, їх роль в процесі глобалізації економіки постійно змінюється. І не дивно, що в майбутньому вага одних з них зростає, а інших навпаки, знизиться. Тому, в контексті цього, при побудованні прогнозних моделей необхідно використовувати найбільш повний, комплексний підхід.

ЛІТЕРАТУРА

1. Брагинский О. Б. Цены на нефть: история, прогноз, влияние на экономику / Олег Борисович Брагинский. // Центральный экономико-математический РАН. – 2008. – С. 35.
2. Гальчинський, Л.Ю. Факторний аналіз формування цін на світовому ринку нафти / Л.Ю.Гальчинський, І.А. Веремєнко // Економічний вісник НТУУ «КПІ» – 2009. – № 6. – С. 421-425.

Олександр Петровський,
студент 4 курсу
гуманітарно-економічного факультету
Наук. керівник: **Т.І. Каткова,**
д.т.н., доцент (БДПУ)

ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Актуальність теми. Загострення конкурентної боротьби на ринку, наслідки фінансової, політичної та економічної криз спричинили необхідність переорієнтації діяльності підприємств України та правильної їх адаптації до нових умов середовища, створення умов і моделей розвитку, а отже, використання сучасних інструментів моделювання. Тому виникає необхідність у науковому обґрунтуванні підходу до управління та